

ВИЗНАЧЕННЯ РАЦІОНАЛЬНИХ ПАРАМЕТРІВ ВІБРАЦІЙНО-ДИСКОВОГО АПАРАТА НА ВИСІВІ НАСІННЯ КАПУСТИ

Живолуп В.В.

Науковий керівник – к.т.н., доц. Кириченко Р.В.

Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенко

(61050, Харків, пр. Московський, 45, кафедра «Сільськогосподарські машини»,
тел. (057) 732-38-45 E-mail: kafedrasm@mail.ru)

Підвищення рівномірності висіву насіння капусти вібраційно-дискним апаратом забезпечується за рахунок групової подачі насіння з послідуочим формуванням неперервного однонасінневого потоку в просторі між зовнішньою поверхнею диска, що коливається у напрямку осі його обертання, і внутрішньою поверхнею банки. На підставі попередніх досліджень визначено, що на якість висіву вібраційно-дискного висівного апарата найбільш суттєво впливають частота $\omega_{\text{об}}$ і амплітуда A коливань висівного диска та кут α його нахилу.

При визначенні впливу кожного з зазначених факторів на процес висіву насіння капусти, та оптимального їх співвідношення використаний метод планування багатфакторного експерименту.

При проведенні експериментів задавалися початкові рівні варіювання факторів: $\omega_{\text{об}}=84,8 \text{ с}^{-1}$; $A=8,0 \text{ мм}$; $\alpha=27,5^\circ$. Вибрані наступні інтервали варіювання досліджуваних факторів: $\Delta \omega_{\text{об}}=9,4 \text{ с}^{-1}$; $\Delta A=2,0 \text{ мм}$; $\Delta \alpha=2,5^\circ$.

Для опису поверхні області оптимуму результатів дії цих факторів прийняте рототабельне центрально-композиційне планування Бокса для трьохфакторного експерименту другого рівня. В якості критерію оптимізації процесу висіву прийнятий коефіцієнт варіації рівномірності висіву $V(\%)$.

Обробку даних виконували на ЕОМ з використанням математичних пакетів «Statistica-6.0» та «MathCAD-2001» за умов апроксимації критерія ефективності поліномом другого порядку в залежності від трьох зазначених факторів процесу висіву.

Результати розрахунків дозволили отримати рівняння регресії, що характеризує рівномірність висіву насіння капусти вібраційно-дискним апаратом.

За допомогою градієнтного методу визначали оптимальні параметри режиму роботи вібраційно-дискного висівного апарата для сівби насіння капусти з найменшим коефіцієнтом варіації рівномірності висіву $V(\%)$.

Раціональними значеннями регулювальних параметрів вібраційно-дискного апарата на висіві насіння капусти з нормами 40...50 шт/п.м при найменшому коефіцієнті варіації $V=52,2 \%$, є: частота коливань висівного диска – $81,8 \text{ с}^{-1}$; амплітуда коливань висівного диска – $7,8 \text{ мм}$; кут нахилу висівного апарата – $27,5^\circ$.